

## ПРАВИЛА

## ОФОРМЛЕННЯ ПОСИЛАНЬ НА АРХІВНІ ДОКУМЕНТИ У ДИСЕРТАЦІЯХ

(за матеріалами Українського науково-дослідного інституту  
архівної справи та документознавства УНДІАСД)

## I. Архівні документи з паперовими носіями

У Списку джерел дисертації наводять такі відомості про кожний архів, документи якого досліджено здобувачем наукового ступеня:

- Назва архіву (повністю)
- номер і назва фонду (повністю), крайні дати (зі скороченням: фонд – ф.)
- номер опису (зі скороченням: опис – оп.)
- номер, назва справи (повністю), крайні дати (зі скороченням: справа – спр.)
- загальна кількість аркушів справи (зі скороченням: аркуш – арк.)

Відомості про справу і загальну кількість аркушів справи розділяють комою.

Наприклад:

## У Списку джерел

## Центральний державний історичний архів України, м. Київ

Ф. 1235 Грушевські – історики та філологи. 1830–1958 рр.

оп. 1.

Спр. 1055. Протоколи засідання комісій по утворенню Української національної бібліотеки.

Чернетки, 1918 р., 4 арк.

## Державний архів Львівської області

Ф. 297 Товариство «Академічне братство» у Львові. 1880–1922 рр.

оп. 1

Спр. 4. Матеріали (звіти, листування та ін.) про діяльність Товариства за 1881–1896 рр.,

153 арк.

**У тексті дисертації** у квадратних дужках зазначають номер джерела за Списком і аркуші справи, на які посилається автор.

Наприклад:

[17, арк. 3] або [25, арк. 5-7]

При розміщенні тексту архівного документа на зворотному боці аркуша в посиланні зазначають слово «зворот» у скороченій формі «зв.»

Наприклад:

[17, арк. 3-5 зв.]

При використанні інформації документів, що знаходяться в архівних установах Національної академії наук України, міністерств та відомств, вищих навчальних закладів, бібліотек, музеїв, громадських організацій, недержавних архівах, у т.ч. приватних, посилання оформлюються згідно із системою обліку документів даної установи.

### У Списку джерел

Наприклад:

**Інститут рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського**  
 Ф. Х. Всеукраїнська Академія Наук  
 Спр. 1686. Діяльність історичної секції при ВУАН та зв'язаних з нею історичних установ Академії в 1929–1930 рр., 30 арк.

### **Науковий архів Інституту історії України НАН України**

Оп. 3. Науково-дослідна кафедра історії України  
 Спр. 170, № 1, План праці НДКІУ на 1924 р., 5 арк.

### **Науковий архів Білоцерківського краєзнавчого музею**

БКМ НА-272. Списки громадян м. Біла Церква, які в роки Великої Вітчизняної війни були примусово вивезені до Німеччини і які нині проживають у місті (Відомості станом на 1993 рік зібрані Білоцерківським міськсоцзабезом), 9 арк.

### У тексті дисертації

Наприклад:

[114, арк. 6-6 зв.], [312, арк. 2], [16, арк. 7]

## **II. Науково-технічні документи Центрального державного науково-технічного архіву України (ЦДНТА України)**

Особливості складу документів ЦДНТА України, специфіка організації фондів архіву та ведення їх обліку визначають оформлення посилань на архівні документи в дисертаціях.

При посиланні на документи ЦДНТА України в Списку джерел дисертації подаються такі відомості: назва архіву (повністю)

номер і назва фонду (повністю), крайні дати (зі скороченням: фонд – ф.)

номер опису (зі скороченням: опис – оп.)

номер групи та комплексу

назва комплексу (повністю)

номер одиниці зберігання (зі скороченням: одиниця зберігання – од. зб.)

кількість аркушів одиниці зберігання (зі скороченням: аркуш – арк.)

Наприклад:

### У Списку джерел

### **Центральний державний науково-технічний архів України**

Ф Р-72 Державний проектний інститут по плануванню та забудові міст «Харківпроект» Держбуду УРСР, м. Харків. 1966–1981 рр.

оп. 2

Комплекс 1-272. Закритий плавальний басейн на стадіоні «Спартак» у м. Харкові, од. зб. 1. 10 арк.

**У тексті дисертації** в квадратних дужках зазначають номер джерела за Списком і аркуші одиниці зберігання, на які посилается автор.

Наприклад:  
[25, арк. 1]

### **III. Аудіовізуальні документи Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного та центральних, місцевих, галузевих державних архівів**

Враховуючи, що в архівній практиці склалася нефондова організація аудіовізуальних документів, а також те, що поняття "аудіовізуальні документи" є збірним для його видів – кінодокументів, відеодокументів, фотодокументів, фонодокументів, при оформленні посилань слід посилатися на конкретний вид документів з дотриманням загальноприйнятої системи посилань у Центральному державному кінофотофоноархіві України імені Г. С. Пшеничного.

При посиланні на документи ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного в Списку джерел дисертації подають:

назву архіву (повністю)  
шифр конкретного документа  
назву документа або його зміст (повністю)  
дату

**Для кіно- і відеодокументів** – зазначають одиниці обліку (зі скороченням од. обл.).

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
од. обл. 134, кіножурнал «Радянська Україна», 1968 р.

**Для фотодокументів – фотонегативів** – зазначають розмір негатива (0, 2, 3, 4, 5) і одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
од. обл. 0-56942 Члени делегації УРСР на першій сесії Генеральної Асамблеї ООН. Справа на-  
ліво: Д. Мануїльський, М. Бажан, В. Тарасенко, М. Петровський, 1946 р.  
од. обл. 2-154298 Жалобний хід у м. Подєбради (Чехословаччина) у зв'язку зі смертю С. Пет-  
люри. 27 травня 1926 р.

**Для фотодокументів – фотопозитивів** – зазначають велику літеру П (що означає позитив) і одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
П-8061 Учні школи під час занять з ліквідації неграмотності в с. Юр'івка Дніпропетровської області,  
1934 р.

**Для фотодокумента – фотоальбома** – зазначають велику літеру А (що означає альбом) і оди-  
ницю обліку через дефіс.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**

А-7 Альбом філії «Просвіти» в Жовкві, 1935–1936 рр.

**Для конкретного фотознімка у альбомі** – зазначають велику літеру А (що означає альбом) його одиницю обліку через дефіс, далі проставляють велику літеру П (що означає позитив) і його одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
А-78, П-66 Перший ескадрон 9-го гусарського Київського полку, до 1915 р.

**Для фонодокументів – грамплатівок** – зазначають велику літеру Г (що означає грамплатівка) одиницю її зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
Г-3768, од. обл. 12551 Дума про землю, пісня, 1986 р.

**Для фонодокументів – магнітних записів** – зазначають велику літеру М (що означає магнітний запис), одиницю її зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
М-7978, од. обл. 19550 Репортаж про зустріч кубинської делегації на Київському вокзалі, 1964 р.

**Для фонодокументів – аудіокасет** – зазначають дві великі літери АК (що означає аудіокасета), її одиницю зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа.

Наприклад:

**Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного**  
АК-33, од. обл. 103 Свято державності. Зустріч, присвячена 60-річчю прийняття IV Універсалу Центральної Ради, 1978 р.

**У тексті дисертації** в квадратних дужках зазначають номер джерела за Списком.

Наприклад:

[46], [55], [76], [61]

#### IV. Документи зарубіжних архівів

Посилання на документи зарубіжних архівів подають мовою певної країни згідно з прийнятою в даній країні та архіві системою описування та посилань.

#### У Списку джерел

Наприклад:

**Государственный архив Российской Федерации**  
Ф. Р-7008 Украинская библиотека им. С. Петлюры в Париже. 1922–1940.  
оп. 1.

Д. 65. Каталог книг по истории Украины и другим вопросам на украинском языке, 1908–1940, 80 л.

### **Archiwum państwowe w Lublinie**

Zespół 95. Chełmski konsystorz Greckokatolicki. 1596–1875.

Sygn. 125. Wizyta Generalna dekanatu Rateńskiego w roku 1793, 1793 r., 57 k.

### **У тексті дисертації**

Наприклад:

[18, л. 5], [34, к. 7]

### **Правила оформлення посилань на архівні документи у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо)**

У прикнижкових, прикінцевих, пристатейних посиланнях на архівні документи при першому посиланні назва архіву подається повністю, в дужках – загальноприйняте скорочення. При повторному згадуванні застосовують скорочену форму назви архіву (див. Додаток). При повторних посиланнях на ті ж архів, фонд, справу зазначають – Там само.

Наприклад:

1. Центральний державний історичний України, м. Львів (ЦДІАЛ України), ф. 129, оп. 2, спр. 1144, арк. 4.
2. ЦДІАЛ України, ф.309, оп.1, спр. 346, арк.5-10.
3. Там само, арк. 5.
4. Там само.

### **I. Архівні документи з паперовими носіями**

Посилання на архівні документи у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо) може бути оформлено двома способами:

1. Перший спосіб. У разі посилання на архівні документи певної справи у Списку джерел робиться посилання на всю справу із зазначенням загальної кількості аркушів справи (все у скороченій формі).

Посилання містить:

- назву архіву (скорочено),
- номер фонду – ф.,
- номер опису – оп.,
- номер справи – спр.,
- загальна кількість аркушів – арк.

Усі складові посилання розділяють комами.

У тексті роботи (монографія, навчальний посібник, стаття тощо) у квадратних дужках зазначають порядковий номер джерела у списку та аркуші справи, на яких наявна використана інформація архівного документа.

Наприклад:

**У Списку**

9. ЦДАВО України, ф. 166, оп. 5, спр. 439, 14 арк.  
12. Держархів м. Києва, ф. 16, оп. 465, спр. 434, 35 арк.

**У тексті** [9, арк. 10-12], [12, арк. 14] або [9, арк. 7-7 зв.]

2. Другий спосіб. Особливість його полягає в тому, що в посиланні на архівне джерело, крім назви архіву, номерів фонду, опису та справи (все у скороченій формі) вказують тільки ті аркуші, на яких наявна використана інформація архівного документа.

Наприклад:

**У Списку**

15. ЦДІАК України, ф. 128, оп. 1, спр. 38, арк. 10.  
25. ЦДІАЛ України, ф. 371, оп. 1, спр. 116, арк. 6-6 зв.  
27. Держархів м. Києва, ф. 16, оп. 465, спр. 434, арк. 6.

**У тексті роботи** в квадратних дужках зазначають порядковий номер джерела у Списку.

Наприклад:

[15], [25], [27]

Як уже зазначалось, посилання на архівні документи архівних установ НАН України, міністерств та відомств, вищих навчальних закладів, бібліотек, музеїв, громадських організацій, недержавних архівів, у т.ч. приватних, оформлюються згідно із системою обліку документів даної установи.

Перший спосіб

**У Списку**

114. ІР НБУВ, ф. X, спр. 1686, 30 арк.

**У тексті**

[114, арк. 6-6зв.]

Другий спосіб

**У Списку**

114. ІР НБУВ, ф. X, спр. 1686, 15-16 арк.

**У тексті**

[114]

**II. Науково-технічні документи Центрального державного науково-технічного архіву України**

Специфіка організації фондів та ведення їх обліку позначається на оформленні посилань для першого та другого способів.

Перший спосіб

**У Списку**

9. ЦДНТА України, ф. Р-72, оп. 2, к. 1-272, од. зб. 1, 10 арк.

**У тексті**

[9, арк. 2] або [9, арк. 2-2зв.]

Другий спосіб

**У списку**

9. ЦДНТА України, ф. Р-72, оп. 2, к. 1-272, од. зб. 1, арк. 2

**У тексті**

[9]

**III. Аудіовізуальні документи ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного та центральних, місцевих, галузевих державних архівів у прикнижкових, прикінцевих, пристатейних списках джерел (у монографії, навчальному посібнику, статті тощо)**

Враховуючи, що в архівній практиці склалася нефондова організація аудіовізуальних документів, а також те, що поняття "аудіовізуальні документи" є збірним для його видів – кінодокументів, відеодокументів, фотодокументів, фонодокументів, при оформленні посилань слід посилатися на конкретний вид документів з дотриманням загальноприйнятої системи посилань у Центральному державному кінофотофоноархіві України імені Г. С. Пшеничного.

Обов'язковими елементами опису посилань на аудіовізуальні документи є:

1. Назва архіву (скорочена)
2. Шифр конкретного документа (зі скороченнями)

Ці елементи друкуються у описі послідовно через кому. Вимоги до кожного з елементів опису є такими:

**Назву архіву** подають скорочено – ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного

**Шифр конкретного документа:**

**Для кіно- і відеодокументів** – зазначаються одиниці обліку.

Наприклад:

28. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, од. обл. 134.

**Для фотодокументів – фотонегативів** – зазначають розмір негатива (0, 2, 3, 4, 5) і одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

11. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-56942.
12. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-154298.
13. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, од. обл. 3-30.
14. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-1740.

**Для фотодокументів – фотопозитивів** – зазначають велику літеру П (що означає позитив) одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

41. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, П-8061.

**Для фотодокумента – фотоальбома** – зазначають велику літеру А (що означає альбом) і одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

70. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, А-14.

**Для конкретного фотознімка у альбомі** зазначають велику літеру А (що означає альбом), його одиницю обліку через дефіс, далі проставляють велику літеру П (що означає позитив) і його одиницю обліку через дефіс.

Наприклад:

71. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, А-14, П-7.

**Для фонодокументів – грамплатівок** – зазначають велику літеру Г (що означає грамплатівка), одиницю її зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа.

Наприклад:

12. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, Г-3768, од. обл. 12551.

**Для фонодокументів – магнітних записів** – зазначають велику літеру М (що означає магнітний запис), одиницю її зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа.

Наприклад:

14. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, М-7978, од. обл. 19550.

**Для фонодокументів – аудіокасет** – зазначають дві великих літери АК (що означає аудіокасета), її одиницю зберігання через дефіс і одиницю обліку конкретного документа

Наприклад:

25. ЦДКФФА України імені Г. С. Пшеничного, АК-33, од. обл. 103.

#### **IV. Посилання на документи зарубіжних країн**

Посилання на архівні документи з архівів зарубіжних країн подають мовою певної країни згідно з прийнятою в даній країні та архіві системою описування та посилань (все зі скороченнями).



**У Списку**

Наприклад:

10. РГИА, ф. 796, оп. 79, д. 813, л. 4-5.

11. AP w Lublinie, zespol 95, sygn. 125, k. 6-7.

Додаток

**СПИСОК СКОРОЧЕНЬ НАЗВ ДЕРЖАВНИХ АРХІВНИХ УСТАНОВ УКРАЇНИ****Центральні державні архіви**

ЦДАВО України – Центральний державний архів вищих органів влади та управління України

ЦДАГО України – Центральний державний архів громадських об'єднань України

ЦДАЗУ – Центральний державний архів зарубіжної україніки

ЦДЕА України – Центральний державний електронний архів України

ЦДАМЛМ України – Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України

ЦДІАК України – Центральний державний історичний архів України, м. Київ

ЦДІАЛ України – Центральний державний історичний архів України, м. Львів

ЦДНТА України – Центральний державний науково-технічний архів України

ЦДКФФА України – Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного

**Місцеві державні архіви**

Держархів АР Крим – Державний архів в Автономній Республіці Крим

Держархів Вінницької обл. – Державний архів Вінницької області

Держархів Волинської обл. – Державний архів Волинської області

Держархів Дніпропетровської обл. – Державний архів Дніпропетровської області

Держархів Донецької обл. – Державний архів Донецької області

Держархів Житомирської обл. – Державний архів Житомирської області

Держархів Закарпатської обл. – Державний архів Закарпатської області

Держархів Запорізької обл. – Державний архів Запорізької області

Держархів Івано-Франківської обл. – Державний архів Івано-Франківської області

Держархів Київської обл. – Державний архів Київської області

Держархів Кіровоградської обл. – Державний архів Кіровоградської області

Держархів Луганської обл. – Державний архів Луганської області

Держархів Львівської обл. – Державний архів Львівської області

Держархів Миколаївської обл. – Державний архів Миколаївської області

Держархів Одеської обл. – Державний архів Одеської області

Держархів Полтавської обл. – Державний архів Полтавської області

Держархів Рівненської обл. – Державний архів Рівненської області  
Держархів Сумської обл. – Державний архів Сумської області  
Держархів Тернопільської обл. – Державний архів Тернопільської області  
Держархів Харківської обл. – Державний архів Харківської області  
Держархів Херсонської обл. – Державний архів Херсонської області  
Держархів Хмельницької обл. – Державний архів Хмельницької області  
Держархів Черкаської обл. – Державний архів Черкаської області  
Держархів Чернівецької обл. – Державний архів Чернівецької області  
Держархів Чернігівської обл. – Державний архів Чернігівської області  
Держархів м. Києва – Державний архів міста Києва  
Держархів м. Севастополя – Державний архів міста Севастополя

#### Галузеві державні архіви

ГДА МО України – Галузевий державний архів Міністерства оборони України  
ДА СБ України – Державний архів Служби безпеки України  
ГДА Служби зовнішньої розвідки – Галузевий державний архів Служби зовнішньої розвідки  
ГДА МВС України – Галузевий державний архів Міністерства внутрішніх справ України  
Укркартгеофонд – Державний картографо-геодезичний фонд України  
ГДА Гідрометслужби – Галузевий державний архів гідрометеорологічної служби Міністерства охорони навколишнього природного середовища України  
ГДА ФП ФДМУ – Галузевий державний архів фінансових посередників Фонду державного майна України  
ГДА Державного департаменту України з питань виконання покарань – Галузевий державний архів Державного департаменту України з питань виконання покарань  
Геоінформ України – Державний інформаційний геологічний фонд України  
ГДА УДО України – Галузевий державний архів управління державної охорони України  
ГДА МЗС України – Галузевий державний архів Міністерства закордонних справ України



**ПОСПІШАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТИТИ!**  
Єдине офіційне видання Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України з питань інформування громадськості щодо присудження наукових ступенів і присвоєння вчених звань

**ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС 89622**  
Детальніше на сайті [WWW.PEDPRESA.COM.UA](http://WWW.PEDPRESA.COM.UA)